

HALLITUKSEN
REFORMI

Maakuntien rahoitus

Kuntamarkkinat 13.9.2017

Budjettineuvos

Virpi Vuorinen

Valtiovarainministeriö/budjettiosasto

Maakuntien rahoitus ja rahoituslain soveltamisala

- Maakuntien rahoituslain lähtökohtana on yksinkertainen, mahdollisimman hyvin eri puolilla maata maakuntien toiminnan kustannusten keskeiset perusteet kattava malli.
- **Maakuntien rahoitus on** pääosin **laskennallista ja yleiskatteellista** ja se kohdennetaan **18:lle maakunnalle maakuntien rahoituslain perusteella**. Maakunnat päättävät lainsäädännön rajoissa tämän rahoituksen kohdentamisesta maakunnan järjestämisvastuulla olevien tehtävien hoitamiseen.
- **Maakunnille kohdennetaan myös erillisrahoitusta** sellaisiin tehtäviin, joiden rahoituksessa maakunnalla ei ole harkintavaltaa tai jotka kohdentuvat maantieteellisesti hyvin rajatulle alueelle. **Rahoituslakia ei sovelleta** erillisrahoituksen jakamiseen. Ohjauselementteinä on hallinnonalojen erityislainsäädäntö ja valtion talousarvio. Erillisrahoitusta voi käyttää vain tehtäviin, joiden hoitamiseksi erillisrahoitus myönnetään.

VALTION RAHOITUS MAAKUNNILLE

§ Sovelletaan maakuntien rahoituslakia

Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymän rahoitus

Monikanvarahoituksen yksinkertaistaminen

Erillisvalmistelussa

17,4 mrd. €

Sote- ja pelastustoimeen perustuva rahoitus

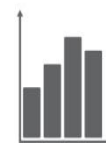
1,0 mrd. €

Maakunnan muihin tehtäviin perustuva rahoitus

Harkinnanvarainen rahoitus

Tarvittaessa maakunnalle myönnettävä harkinnanvarainen rahoitus

Rahoitus laskennallista ja kohdistuu kaikille maakunnille

Yleiskatteellisuus - maakunta päättää kohdentumisesta tehtäviin

§ Ei sovelleta maakuntien rahoituslakia, rahoitus perustuu erityislainsäädäntöön

2,9 mrd. €

Erillisrahoitus maakunnille, kuten maataloustuet sekä tienpito

Rahoitus harkinnanvaraista ja kohdistuu osalle tai kaikille maakunnista

Erillisrahoitusta - käyttökohde määritelty rahoitusta myönnettäessä

Valtion rahoituksen perusta ja tarkistaminen (5, 6 ja 30 §)

- Maakuntien **rahoitus perustuu** lähtökohtaisesti **toteutuneisiin kustannuksiin**: Vuoden 2020 rahoitus vastaa:
  - kuntien vastaavista tehtävistä aiheutuneiden kustannusten kahden viimeisimmän tilastoidun vuoden keskiarvoa indeksitarkistettuna -20 –tasolle.
  - valtiolta siirtyvien tehtävien vuoden 2020 talousarviotasoa siirtyviä tehtäviä vastaavasti. (5 ja 30 §)
- Valtion **rahoitusta tarkistetaan vuosittain**. Valtion rahoituksen perusteena käytetään sote:n osalta kahden viimeisimmän tilastoidun vuoden keskiarvoa ja muiden tehtävien osalta viimeisimmän tilastoidun vuoden tietoa maakuntien tehtävistä aiheutuneista valtakunnallisista kustannuksista. Kustannuksista vähennetään maakuntien perimät asiakas- ja käyttömaksut sekä maakuntien saamat myyntitulot. (5 §)
- Maakuntien järjestämisvastuulle kuuluvien **tehtävien laajuuden tai laadun muutos otetaan huomioon** korottavasti tai alentavasti valtion rahoituksen tarkistuksessa, jos se aiheutuu laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai valtion talousarviosta. (5 §)
- **Toteutuneet kustannukset huomioidaan kuitenkin vain** siihen määrään asti, että sote:n käyttökustannusten vuosittainen kasvu vastaa enintään prosenttimäärää, joka on **maakuntaindeksin toteutunut muutos lisättynä 0,5 prosenttiyksiköllä** (kustannusten nousun rajoitin). Muiden tehtävien osalta huomioidaan henkilöstökulujen kustannuskehitys. (6 §)
  - Vuodet 2020–2021: sote-kustannuksissa maakuntaindeksin muutos lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä.
  - Lisäksi rahoituksen tasoa tarkistetaan vuosittain maakuntaindeksin ennustetulla muutoksella.
- **Toteutuneet kustannukset otetaan huomioon** kustannusten nousun rajoittimen ylittävältä osalta, jos se on **välttämätöntä peruspalvelujen saatavuuden turvaamiseksi**.

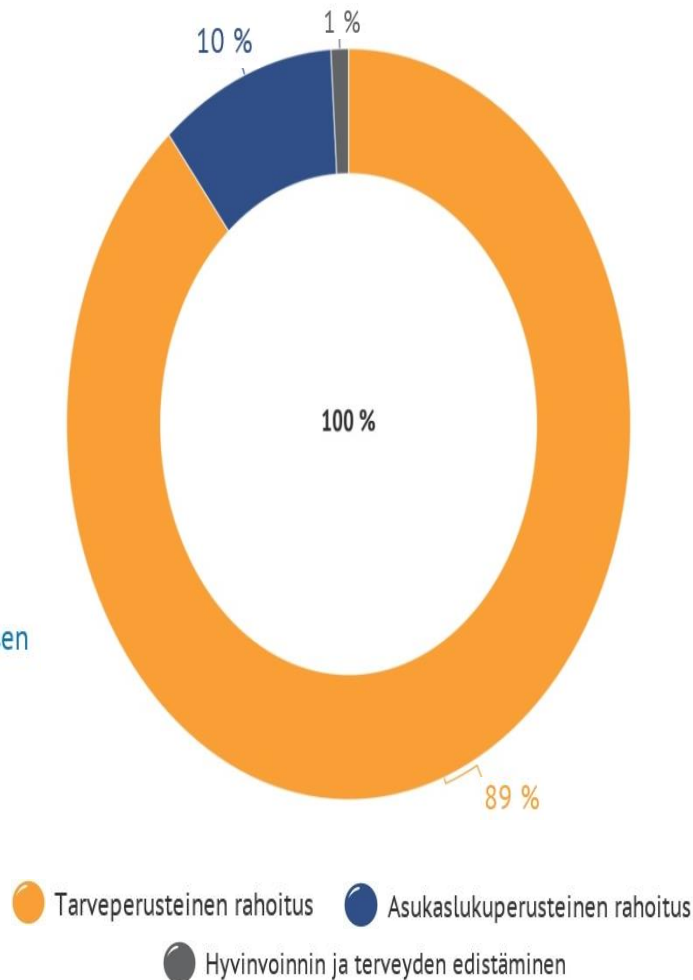
Laskennallisten kustannusten perusteet

- Valtion rahoitus kohdennetaan maakunnille laskennallisesti. Kullekin maakunnalle myönnetään valtion rahoituksena euromäärä, joka saadaan laskettaessa yhteen sosiaali- ja terveydenhuollon ja maakunnan muiden tehtävien laskennalliset kustannukset. (3 §)
- Maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset muodostuvat **laskemalla yhteen tulot**, jotka saadaan **kertomalla asukaskohtainen sosiaali- ja terveydenhuollon perushinta maakunnan asukasmäärällä ja sosiaali- ja terveydenhuollon ikäryhmäkohtaiset perushinnat maakunnan ikäryhmäkohtaisilla väestömäärillä**. Summaan lisätään maakunnan terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon palvelujen käyttöä kuvaavien **tarvetekijöiden, vieraskielisyyden**, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen vaikuttavan **asukastiheyden, kaksikielisyyden ja saaristoisuuden** perusteella sekä **hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen** määritellyt laskennalliset kustannukset. (9 §)
- Maakunnan muiden tehtävien laskennalliset kustannukset muodostuvat **kertomalla asukaskohtainen maakunnan muiden tehtävien perushinta** maakunnan **asukasmäärällä** ja lisäämällä tuloon **maakunnan kasvupalvelua kuvaavien tekijöiden, maatalousyrittäjien** ja maakunnan muiden tehtävien **asukastiheyden** perusteella määritellyt laskennalliset kustannukset. (17 §)

YLEISKATTEELLINEN RAHOITUS SOTEEN LIITTYVIEN MÄÄRÄYTYMISTEKIJÖIDEN PERUSTEELLA

§ Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin perustuvat rahoituksen määräytymistekijät maakuntien rahoituslain 3. luvussa

Asukasperusteinen rahoitus pitää laskennallisesti sisällään myös pelastustoimen tehtävien rahoituksen

Tarveperusteinen rahoitus:

85,7 %

Ikärakenne ja palvelutarve

1,5 %

Asukastiheys

1,4 %

Vieraskielisyys

0,3 %

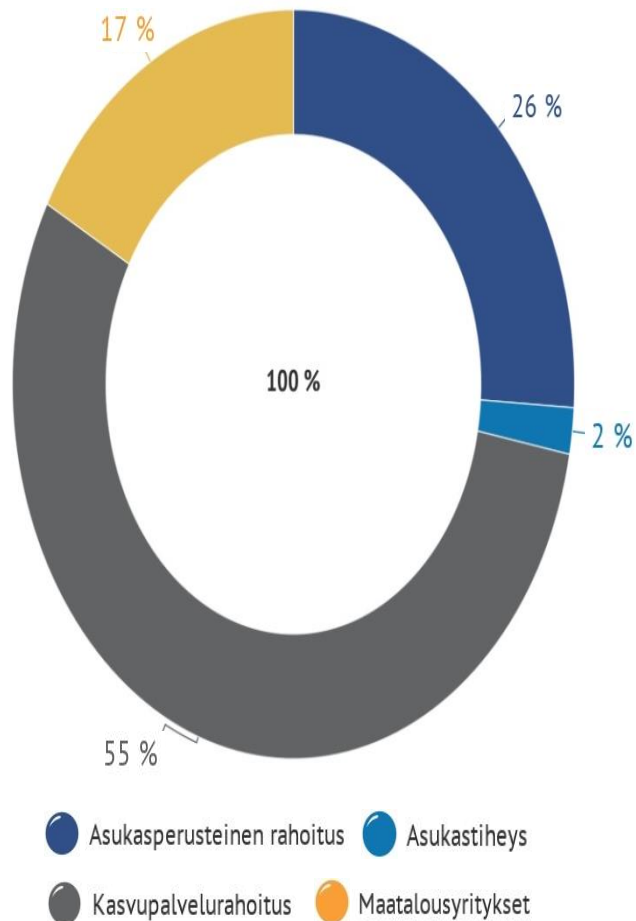
Kaksikielisyys

0,1 %

Saaristoisuus

YLEISKATTEELLINEN RAHOITUS MUIDEN TEHTÄVIEN MÄÄRÄYTYMISTEKIJÖIDEN PERUSTEELLA

Kasvupalvelurahoituksen määräytymistekijöiden painoarvot:

60 %

Työttömien työnhakijoiden määrä maakunnassa

15 %

Työttömyysaste maakunnassa

25 %

Yritysten toimipaikkojen määrä

HUOM!

Kasvupalvelukriteerien perusteella muodostuva rahoitus Uudenmaan kasvupalvelukuntayhtymälle

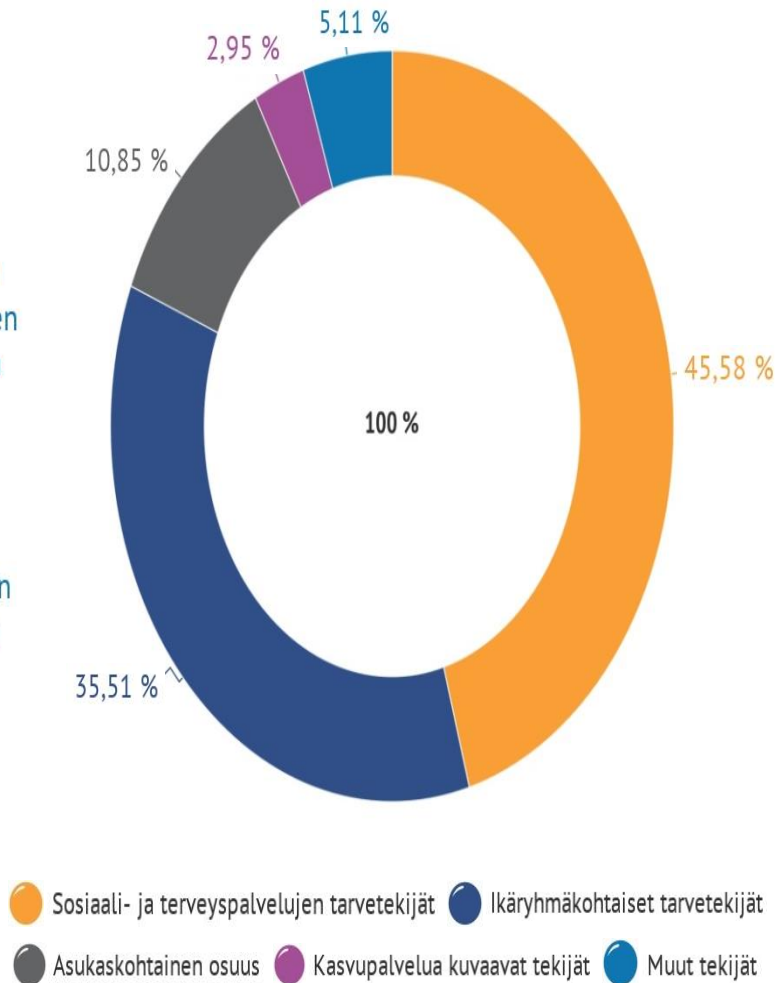
Kuntayhtymän rahoitus* =
kasvupalvelukriteerien mukainen rahoitus
+ 1,5 prosenttia

*Rahoitus vähennettäisiin Uudenmaan maakunnan rahoituksesta

MAAKUNTIEN YLEISKATTEELLISEN RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMINEN

§ Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin perustuvat rahoituksen määräytymistekijät maakuntien rahoituslain 3. luvussa

§ Maakuntien muihin tehtäviin perustuvat rahoituksen määräytymistekijät maakuntien rahoituslain 4. luvussa

Muut tekijät:

1,53 %

Asukastiheys

1,33 %

Vieraskielisyys

0,95 %

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

0,92 %

Maatalousyritykset

0,28 %

Kaksikielisyys

0,11 %

Saaristoisuus

Maakunnan lisärahoitustarve

- Valtion rahoituksen ohella maakunnalle voidaan myöntää **valtion laina** tai **valtioneuvoston takaus**, jos maakunnalla ilmenee äkillisiä ja tilapäisiä ongelmia maksuvalmiudessa. (8 §)
- Jos valtion laina tai -takaus on riittämätöntä tai tarve johtuu ensisijassa rahoituksen määräytymisperusteiden toimimattomuudesta, maakunnalle voidaan myöntää **valtionavustusta**. (8 §)
- Maakunta voi hakemuksesta saada **harkinnanvaraista lisärahoitusta** poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. (7 §)
  - Lisärahoitus vähentää maakunnille maksettavan valtion rahoituksen kokonaismäärää.
- Maakunta voi ottaa myös **lyhytaikaista lainaa**.
- **Siirtymäaikana** v.2021-2024 7 §:ssä tarkoitettua **harkinnanvaraista rahoitusta voidaan myöntää** myös tilanteissa, jossa maakunta on **rahoitusjärjestelmän muutoksesta aiheutuvien merkittävien maakuntatalouden vaikeuksien vuoksi** lisärahoituksen tarpeessa. (31 §)

Siirtymäaika asteittain kohti laskennallisia kustannuksia

- Vuosina 2020–2024 valtion rahoituksessa siirrytään menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen.
- Vuosi 2020: maakuntien rahoitus perustuu maakunnan alueen kuntien ja kuntayhtymien toteutuneiden kustannusten keskiarvoon kahdelta viimeisimmältä tilastoidulta vuodelta.
- Siirtymäaika 2021–2024: rahoituksessa siirrytään asteittain toteutuneista laskennallisiin kustannuksiin.
  - Laskennallisten kustannusten osuus maakuntien rahoituksesta on 20 % v. 2021, 40 % v. 2022, 60 % v.2023 ja 80 % v.2024.
- Vuonna 2025 rahoitus perustuu kokonaan laskennallisiin kustannuksiin.

Laki maakuntien rahoituksesta (HE 15/2017 vp ja HE 57/2017 vp)

- Lakiehdotus (HE 15/2017 vp) sisältää ehdotukset:
  - Yleisistä säännöksistä ja valtion rahoituksen periaatteista (1 ja 2 luku)
  - Valtion rahoituksen hallinnoinnista, myöntämisestä ja maksamisesta (5 luku)
  - Muutoksenhausta (6 luku)
  - Voimaantulosta ja siirtymäsäännöksistä (8 luku), sekä
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin perustuvasta rahoituksesta (3 luku)
- Lakiehdotusta täydentävä esitys (HE 57/2017 vp) sisältää ehdotukset:
  - Yleisten säännösten ja valtion rahoituksen periaatteiden tarkistamisesta muiden tehtävien osalta (1 ja 2 luku)
  - Voimaantulosäännösten tarkistamisesta (8 luku)
  - Maakuntien muihin tehtäviin perustuvasta rahoituksesta (4 luku)

Kiitos!

alueuudistus.fi

virpi.vuorinen@vm.fi

SOSAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ • VALTIOVARAINMINISTERIÖ